

zoekt. Van de andere kant spaart de auteur geenszins zijn kritiek telkens wanneer hij Augustinus in botsing weet met de Protestantse geloofsovertuiging. Al wat niet-Bijbels is, wordt beslist afgewezen. Vooral de ascese moet het ontgelden en we menen dat de auteur hier een beetje te ver gaat wanneer hij « *docta ignorantia* » weergeeft met « geestelijke waanzin ». De oorzaak van het misbruik om het doopsel uit te stellen, moet ons inziens niet gezocht worden in het feit « dat de zonden, die men na de doop bedreef, zwaarder werden toegerekend dan zonden vóór de doop begaan ». De oorzaak was veeleer dat de kerkelijke vergeving niet zo gemakkelijk en niet zo vaak als men wilde, ontvangen kon worden. Het gaat hier dus eerder om een kwestie van disciplinair karakter.

T. VAN BAVEL, O. E. S. A.

Angel Custodio VEGA, O. S. A. *La « España Sagrada » y los Agustinos en la Real Academia de la Historia*. El Escorial, Imprenta del Real Monasterio, 1950, in-8°, 123 blz. + 6 fotos.

Dit werk bevat 2 delen: de intreerede van E. P. Angel Custodio Vega als « Individuo de numero » (werkend lid) der Real Academia de la Historia, gevolgd door een biobibliografische nota over Don Antonio Ballesteros y Beretta, zijn voorganger in de Academia. Daarna volgt de welkomstrede door Don Agustín Gonzalez de Amezua, met een lijst van de door E. P. Angel Custodio Vega gepubliceerde werken (71 nummers).

Sedert meer dan een eeuw is de Academia met de Orde van St. Augustinus verbonden door het monumentale werk « *España Sagrada* », waarvan de medewerkers, de EE. PP. Florez, Risco, Merino en La Canal, allen leden der Academia waren.

In de schoot der Academia was D. Antonio Ballesteros y Beretta lid der commissie der « *España Sagrada* », en om de grote sympathie welke de afgestorvene steeds aan dit monumentale « *œuvre* » betoonde, stelde de nieuwe academicus er prijs op zijn confraters een overzicht te geven omtrent de wording van de « *España Sagrada* ».

Deze publicatie omvat tot heden 50 boekdelen: het plan werd door Pater Enrique Florez opgevat. Hij alleen was in het begin de enige bewerker en nam de taak op zich de eerste 21 boekdelen te publiceren.

De « *España Sagrada* », in de XVIIIe eeuw ontstaan, is naar de mening van geleerden als P. García Villada, de Bollandisten, Menéndez Pelayo, een gedurfde onderneming voor die tijd. Indien dit werk niet opgebouwd is volgens de regels der hedendaagse critiek, hetgeen ook niet geëist kan worden dan bewaarde het toch tot op heden zijn documentaire waarde. De schrijver heeft het bestaande bronnenmateriaal grondig gezuiverd. « P. Florez vertegenwoordigt op zichzelf een tot nu toe bijna onbekende school en nieuwe orien-

tering. Als denker en criticus staat hij dichterbij ons dan velen van zijn tijdgenoten, voorlopers of opvolgers » (P. García Villada, blz. 33).

P. Florez dacht eerst een « *Geographia Ecclesiastica de España* » te schrijven, doch op raad van zijn vriend D. Juan de Iriarte, toendertijd directeur der Biblioteca Real, bouwde hij het eerst opgevatte plan uit tot een « *Historia general de la Iglesia de España* ».

Op 45-jarige leeftijd openbaarde zich zijn historische roeping. In 1747-1749 gaf hij de eerste vier delen uit. Het vierde deel, aan Ferdinand VI opgedragen, bracht aan P. Florez de steun der koninklijke bescherming en van toen af volgden de boekdelen elkander op. Op koninklijk bevel gingen ook de deuren der Archieven heel wat breder open en P. Florez kreeg een jaarlijks pensioen van 600 ducaten. Hij stierf op 5 Mei 1773 en werd door P. Manuel Risco opgevolgd. Niettegenstaande een zwakke gezondheid, zorgde P. Risco voor de publicatie van 13 delen. Na zijn dood werd hij opgevolgd door P. Fernandez Rojas, letterkundige en latijnse dichter, die weinig voor de beoefening der strenge tekstcritiek over had.

Deze keus was alles behalve gelukkig, want hij liet het magnifiek werk vervallen « en el sueño del olvido » d. i. in de slaap der vergetelheid. Tijdens de oorlog der Onafhankelijkheid, bij de bezetting der Fransen te Madrid, liet hij de werkkamer alsook de bibliotheek der España Sagrada, in het klooster van San Felipe gehuisvest, aan een knecht over. De militairen, zoals steeds, hadden weinig respect voor notas en boeken en aanzienlijke brokken van dit documentatiemateriaal gingen verloren. Na de oorlog werden door Kon. Besluit van 8 Juli 1816, de PP. Merino en José de la Canal aangesteld om de España Sagrada voort te zetten.

In de jaren 1773-1777 had P. Merino met P. Risco aan de España Sagrada samengewerkt. Na zijn benoeming tot studieprefect van het Colegio de Doña Maria de Aragon, bleef hij in correspondentie met Risco en bezorgde hem bronnenmateriaal. De aanstelling van deze uitzonderlijke mensen was de redding voor het reuzenwerk van P. Florez.

Merino was sedert 1815 « individuo de numero » der R. Acad. de la Hist. en bij zijn dood had het werk zijn 45° deel bereikt.

De dood van P. Merino was voor P. de la Canal, zijn medewerker, een harde slag; voortaan stond hij alleen. In 1834 werd hij tot bisschop van Gerona benoemd, doch om de España Sagrada verzaakte hij deze hoge waardigheid.

In 1844 verkoos de R. Acad. de la Hist. hem tot haar directeur; op deze leidende post zorgde hij voor de toekomst van de grootse onderneming waaraan hij arbeidde. Voortaan worden de bibliotheek, de documenten, papieren en notas der España Sagrada in de Academia bewaard om deze tekstuutgave tot een goed einde te brengen. Hij zorgde voor de delen 46 en 47.

Met P. de la Canal verdween de laatste Augustijn, voortzetter

van deze reuzenonderneming. Aan Don P. Sainz de Baranda, lid der Academia, zijn opvolger, dankt men de delen 48 tot 52, verschenen in 1865-1869.

Zo zag de toestand er uit rond de jaren 1880. Gedurende lange jaren werden alle werkzaamheden onderbroken door politieke en religieuze aangelegenheden, gebrek aan geld, enz.

Den hertog van Alva komt de ere toe dit werk terug in gang te hebben gezet. Deze opdracht werd aan de kloosterfamilie der Augustijnen toevertrouwd. De eerste die er aan begon was P. Guil. Antolin, bibliothecaris van het Escorial en lid der Academia (1921). Zijn hoge ouderdom en verzwakte gezondheid lieten hem echter niet toe de volle maat te geven. Hij stierf in 1928.

Zijn confrater en ambtgenoot, P. Julian Zarco, volgde hem op. Van zijn buitengewoon talent en geleerdheid mocht de glansrijke voltooiing der España Sagrada verwacht worden. Op 30 Nov. 1936 werd hij door de marxisten te Paracuellos de Jarama gefusilleerd. Nogmaals, zoals in 1792, had de republiek geen geleerden nodig!

Heden stelt zich de vraag of nu eindelijk de España Sagrada zal voortgezet worden? Wij zijn de mening toegedaan dat men de lijst der kerken dient aan te vullen en een nieuwe uitgave der bestaande delen, inmiddels alle uitgeput, te bezorgen. In het plan van P. Florez dienen enkele grondige wijzigingen gebracht naar de eisen der moderne critiek, om de España Sagrada op het peil der grote Europese tekstcollecties te brengen. Ter aanvulling werd reeds de collectie « *Scriptores ecclesiastici hispano-latino veteris et medii aevi* » (Colección patristica del Escorial) ondernomen.

De España Sagrada moet worden: een groot archief, een Monumenta Hispaniae Sacrae, een Corpus, basis om de Historia de la Iglesia Española te schrijven.

Op deze rede antwoordde Don Agustín Gonzalez de Amezua; hij sprak de lof uit over P. Angel Custodio Vega als monnik, geleerde en wetenschapsmens. In zijn conclusie deelde hij mede dat de Orde reeds de medewerking aan de voortzetting had toegezegd en dat de Academia P. A. Custodio Vega met deze taak belastte, de Geschiedenis van Spanje, de Academia en de Orde van St. Augustinus ter ere.

dr. J. P. DEVOS,

Navorser N. F. W. O.

Dr. W. LUIJPEN, O. E. S. A., *Existentie-ervaring en Theologie*. Tielt, Uitg. Lannoo, 1952. 101 blz.

Dit werkje, van de Nederlandse Augustijn W. Luijpen, doet zich voor als een moedige poging om de oorzaken op te sporen van de « onvoldaanheid over het theologisch denken », en wil meteen een vingerwijzing ter oplossing geven langs een « existentiële theologie ». Ongetwijfeld treft schrijver hier terecht een toe-